

کتابخانه

مروړی پر نحو عربی:

« جلسهٔ دوم - ۲۰ دی ۱۴۰۲ »

« خواندنِ » حروف در صرف و نحو:

تمام « حروف و کلمات » با « ۴ » حرکت خوانده می‌شوند:

« صرف »	حرکات	« نحو »
فتحه	ـَ	نصب
ضمّه	ـُ	رفع
کسره	ـِ	جر
سکون	ـْ	جزم

« تَلْفِظِ » حرکاتِ « حروف و کلمات » در زبان عربی:

« صرف »	حرکات	« نحو »
مفتوح	ـَ	منصوب
مضموم	ـُ	مرفوع
مکسور	ـِ	مجرور
ساکن	ـْ	مجزوم

بخش اول: « اقسام کلمه »:

مُغْرَب:

(تغییر پذیر مثلِ بادِ نما)

مَبْنِی:

(ثابت مثلِ ساختمانها)

اسم

فعل

حرف

تمام کلمات :

ظاهري:

مُعرب:
(تغيير پذير)

تقديرى:

مبنى:
(ثابت)

تمام
كلمات:
اسم.
فعل.
حرف.

مُعَرَّب:
(تغییر پذیر)

ظاهری:

مرفوع:

(اسم + فعل)

مبتدا، خبر، فاعل، نایب فاعل، اسم کان، خبرِ اِنْ، خبر لا، مضارع.

منصوب:

(اسم + فعل)

مفعول‌ها، حال، تمییز، مستثنی، خبر کان، اسمِ اِنْ، مضارع.

مجرور:

(فقط اسم)

مجرور به حرف جر + مجرور به اضافه.

مجزوم:

(فقط فعل)

لَمْ، لَمَّا، لَ (أمر)، لَا (نهی) + مضارعُ

إِنْ، مَنْ، مَا، اینما ... + مضارعُ + مضارعُ

تقدیری:

مَبْنِی:
(ثابت)

تمام
کلمات:

« اقسامِ معرب تقدیری »:

مُعَرَّب:
(تغییر پذیر)

ظاهری:

مرفوع: (اسم + فعل) مبتدا، خبر، فاعل، نایب فاعل، اسم کان، خبرِ اِنْ، خبر لا، مضارع.
منصوب: (اسم + فعل) مفعول ها، حال، تمییز، مستثنی، خبر کان، اسمِ اِنْ، مضارع.
مجرور: (فقط اسم) مجرور به حرف جر + مجرور به اضافه.

مجزوم: (فقط فعل)

لَمْ، لَمَّا، لَ (أمر)، لَا (نهی) + مضارعُ
إِنْ، مَنْ، مَا، اَيْنَمَا ... + مضارعُ + مضارعُ

تمام
کلمات:

تقدیری:

منقوص (یاتی . قاضی) — (أَنْ يَأْتِيَ = إعراب ظاهری)
مقصور (کبری . دنیا) —
مضاف به ی (والدی) —

مبنی:
(ثابت)

A scenic landscape featuring rolling green hills under a clear sky. A single, dark, leafless tree stands prominently on a ridge. The foreground shows a mix of green grass and some dry, yellowish patches. A bright yellow banner with a 3D effect is positioned in the lower center, containing Urdu text.

تذکرہ

اگر کلمه « **منقوص** » « **ال** » نداشته باشد،

در حال جرّ، تنوینِ « **جر** » عوض حذف می‌گیرد:

مثل: قاضٍ

اما اگر کلمه « **مقصور** » « **ال** » نداشته باشد،

در حال جرّ، تنوینِ « **نصب** » عوض حذف می‌گیرد:

مثل: ولا هدیّ

مرفوع: (اسم + فعل) مبتدا، خبر، فاعل، نایب فاعل، اسم کان، خبرِ اِنْ، خبر لا، مضارع.
منصوب: (اسم + فعل) مفعول ها، حال، تمییز، مستثنی، خبر کان، اسمِ اِنْ، مضارع.
مجرور: (فقط اسم) مجرور به حرف جر + مجرور به اضافه.

مجزوم: (فقط فعل) } **لَمْ، لَمَّا، لَ** (أمر)، **لَا** (نهی) + **مضارعُ**
اِنْ، مَنْ، مَا، اینما ... + **مضارعُ** + **مضارعُ**

منقوص (یاتی . قاضی) — (أَنْ یاتی)
مقصور (کبری . دنیا) —
مضاف به ی (والدی) —

تمام **حروف**، تمام ضمایر، اسماء: اشاره (بجز)، موصول (بجز)، شرط، استفهام،
 اعداد مرکب (۱۱ تا ۱۹) (بجز ۲ در ۱۲)، منادای تنها، اسمِ لا (نفی جنس) ...
ماضی، **۶ + ۱۲ مضارع**، **أمر**، **شبه جمله** و **جمله**.

مُعرب:
 (تغییر پذیر)

ظاهری:

تمام
 کلمات:

مبنی:
 (ثابت)

انواع اعراب « **ظاهری** »
و « **صدای** » کلمات مبنی:
(لطفا در دو صفحه روبروی هم نوشته شود)

مُعَرَّب :
(تغییر پذیر)

ظاهری :

مرفوع : — (یذهبُ کتابُ) **ان** (یذهبان) **ون** (مومنون) **و** (ابوذر)

منصوب : — (یذهبَ کتاباً) **ان** (أَنْ یذهبَا) **ین** (کتابَینِ) **ین** (مومنین) **ا** (اباذر) — (مومناتِ)

مجرور : — (کتابِ) **ین** (کتابَینِ) **ین** (مومنین) **ی** (ابی ذر) — (بفاطمه)

مجزوم : — (لم یلدُ) **ان** (لا ترفعوا) **وی** (لم یدعُو = لم یدعُ)

تقدیری :

اسم
فعل
حرف

فتح : مثال : ذلکَ، هوَ، تَ، کَ جلسَ، نصرَ، إنَّ، لا إکراهَ، لا إلهَ، وَ، فَ اَینَ،

ضم : مثال : منذُ، هُ، تَ، ادعُوا، ذهبُوا، یا اللهُ، یا فاطمهُ،

کسر : مثال : أنتِ، تِ، لِ بِ إِيَّاكِ،

سکون : مثال : تَ، همُ، فی، إلی، مِنْ، إنَّ، جلسنَ، یذهبنَ، إجلسُ،

مبنی : **بـ**
(ثابت)

اعرابِ اصلی و فرعی:

مُعَرَّب : (تغییر پذیر)

ظاہری :

مرفوع :

یَذْهَبُ (یَذْهَبُ كِتَابٌ)

منصوب :

یَذْهَبَ (یَذْهَبَ كِتَاباً)

مجزوم :

یَذْهَبِ (كِتَابٍ)

مجزوم :

لَمْ يَذْهَبْ (لَمْ يَذْهَبْ)

اعراب اصلی

اعراب فرعی

اَنْ (یَذْهَبَانِ) اِنْ (كِتَابَانِ) وَنْ (مُؤْمِنُونَ) وِ (ابُو ذَرٍّ)

اَنْ (أَنْ يَذْهَبَا) اَيْنِ (كِتَابَيْنِ)

يِنْ (مُؤْمِنِينَ) اِ (أَبَا ذَرٍّ) اِ (رَأَيْتَ الْمُؤْمِنَاتِ)

اَيْنِ (كِتَابَيْنِ) يِنْ (مُؤْمِنِينَ) يِ (أَبِي ذَرٍّ) اِ (بِفَاطِمَةَ)

اَنْ (لَا تَرْفَعُوا) وِ (لَمْ يَدْعُوا = لَمْ يَدْعُ)

تقدیری : منقوص (یاتی . قاضی) مقصور (کبری . دنیا) مضاف به یِ (والدی)

مبنی : تمام حروف ، / ضمائر ، اسم اشاره (بجز) ، موصول (بجز) ، اسماء شرط و استفهام ، منادا ، اعداد مرکب ، اسم لا نفی جنس ... / ماضی ، ۶ + ۱۲ مضارع ، أمر ، / شبه جمله و جمله . (ثابت)

« انواع إعراب »:

مُعَرَّب:
(تغییر پذیر)

ظاهری:
(نظامیان با لباس نظامی)

مرفوع: اصلی یا فرعی
منصوب: اصلی یا فرعی
مجرور: اصلی یا فرعی
مجزوم: اصلی یا فرعی

اسم

فعل

حرف

تمام کلمات:

تقدیری:
(نظامیان با لباس شخصی)

تقدیرا مرفوع یا مشبوب یا مجرور:
تقدیرا مرفوع یا منصوب یا مجرور:
تقدیرا مرفوع یا منصوب یا مجرور:

محلاً مرفوع:
محلاً منصوب:
محلاً مجرور:

محلی:

مبنی:
(ثابت)

انواع « معرب » و « مبنی » را بیابید:

لَطِيفٌ خَيْرٌ * يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَ أَمُرٌ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ اصْبِرْ عَلَى مَا
مَرْفُوعٌ مَرْفُوعٌ مَنْصُوبٌ مَنْصُوبٌ مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ
أَصَابَكَ إِنْ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ * وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ
مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ مَنْصُوبٌ مَجْرُورٌ مَجْزُومٌ مَجْزُومٌ
مَرَحًا إِنْ اللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ * وَ اقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَ اغْضُضْ مِنْ
مَنْصُوبٌ مَنْصُوبٌ مَرْفُوعٌ مَنْصُوبٌ مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ
صَوْتِكَ إِنْ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ * أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي
مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ مَرْفُوعٌ مَجْرُورٌ
السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ وَ أَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَ بَاطِنَةً وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ
مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ مَنْصُوبٌ مَنْصُوبٌ مَجْرُورٌ
يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ * وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ
مَرْفُوعٌ مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ
اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ
مَرْفُوعٌ مَرْفُوعٌ مَنْصُوبٌ مَرْفُوعٌ مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ

« تجزیہ و ترکیب » کنید:

أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمودند:

« یا دنیا؛ غری غیری »

« دنیا؛ غیر از مرا بفریب. »

یا: حرف ندا، مبنی بر سکون، غیر عامل.

دنیا: اسم مقصور، مؤنث مجازی و لفظی، منادا، مبنی بر سکون.

غری: فعل أمر، ثلاثی مجرد، مضاعف، صیغۂ چهارم، « ی » ضمیر متصل، فاعل،

غیر: اسم دائم الإضافة، معرب، مفعول، تقدیرا منصوب.

ی: اسم، ضمیر متصل، مبنی بر سکون، مضاف الیه، محلا مجرور.

بخش دوم « مرفوعات » :

مرفوعات :

۱۔ فاعل، ۲۔ نایب فاعل، ۳۔ مبتدا، ۴۔ خبر،

۵۔ اسم کان (لیس، صار، أصبح، مادام...)

۶۔ خبر إن (أن، کأن، لکن، لعل، لیت)،

۷۔ خبر لا (نفی جنس)، ۸۔ فعل مضارع (تنہا)

مرفوع اول: « فاعل »

« انجام دهنده » هر فعلی « **فاعل** » آنست که ۳ شکل دارد:

۱- یا اسم « **ظاهرِ بعد** » از فعل است: (در ۲ صیغه)

مثال: ذهبَ **علی**.

۲- یا ضمیر « **متّصل** » به فعل است: (در ۱۱ صیغه)

مثال: ذهبَ**تم**.

۳- یا ضمیر « **مستتر** » در فعل است: (در ۵ صیغه)

مثال: علیٌ ذهبَ (**هو**).

انواع « فاعل » را بیابید:

لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ * لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ ^{أَنْتَ} عَلَى أَكْثَرِهِمْ

فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ * إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ

مُقْمَحُونَ * وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ

فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ * وَ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ * ^{أَنْتَ}

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَ خَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَ أَجْرٍ ^{أَنْتَ}

كَرِيمٍ * إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَى وَ نَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَ آثَرَهُمْ وَ كُلُّ شَيْءٍ

أَخْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ * وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا

أَنْتَ

نَا

الْمُرْسَلُونَ * إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمُ

مرسلون

نَا

و

نَا

و

مُرْسَلُونَ * قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَ مَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ

رحمن

و

أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ * قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُم لَمُرْسَلُونَ * قَالُوا إِنَّا تَطِيرُنَا

هو

و

و

نَا

و

بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَ لَيَمَسَّنَّكُم مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ * قَالُوا طَائِرُكُمُ

نحن

و

عذاب

و

مَعَكُمْ أِنْ دُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ * وَ جَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ

عذاب

يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ * اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ
مُهْتَدُونَ * وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ * أَنَا أَنَا
إِلَهُهُ إِنِّي يُرِدْنَ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِي عَنْهُ شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونَ *
إِنِّي أَمِنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ * قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ *
بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ * وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ
... يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ *

خدایا:

« **زبانِ قرآن** » را به ما بفهمان،

و در « **تنظیمِ زندگی** » خود با قرآن یاریمان کن،

تا در « **ظهورِ آخرین حجّت** »،

سهمیم و مفید باشیم.

اللَّهُ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى
رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ

